

FOMENT DE CIUTAT, SA

PLEC DE CLÀUSULES TÈCNIQUES

CONTRACTACIÓ NO HARMONITZADA

**PROGRAMA DE SALUT COMUNITARIA 2024 AL BARRI DEL RAVAL EN EL MARC DEL
PLA DE BARRIS DE BARCELONA, AIXÍ COM PER AL FOMENT DE L'EFICIÈNCIA
SOCIAL**

F230000913

INDEX

CLÀUSULA 1 - ANTECEDENTS

CLÀUSULA 2 - OBJECTE I OBJECTIUS DEL CONTRACTE

CLÀUSULA 3 - DESENVOLUPAMENT DEL PROGRAMA, METODOLOGIA I
GOVERNANÇA

CLÀUSULA 4 - DESTINATARIS DEL PROGRAMA

CLÀUSULA 5 - RECURSOS HUMANS I FUNCIONS DEL PERSONAL

CLAUSULA 6 - PARTIDA ALÇADA

CLÀUSULA 7 - DURADA DEL CONTRACTE

CLÀUSULA 8- LLOC DE DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

CLÀUSULA 9 - DIFUSIÓ I COMUNICACIÓ

CLÀUSULA 10 - SEGUIMENT I AVALUACIÓ

CLÀUSULA 1 - ANTECEDENTS

El Pla de Barris és un programa impulsat per l'Ajuntament de Barcelona amb l'objectiu de reduir les desigualtats socials existents entre els diversos barris de la ciutat. L'àmbit de la salut és un dels sis eixos en els que es desplega cada Pla de Barris amb el convenciment que és a través de la promoció de la salut, en el seu sentit més ampli, que es permetrà revertir les situacions de desigualtat i crear oportunitats de millora per a tots i totes.

<https://www.pladebarris.barcelona/ca>

El Barri

En tant es parteix d'una concepció integral de la salut, en la que els determinants socials de la salut són especialment rellevants, es plantegen alguns indicadors marc que ens ajuden a comprendre la realitat i complexitat del barri.

El barri del Raval és **un dels 4 barris que integren el districte de Ciutat Vella**. És un dels barris amb **densitat més alta de la ciutat** (acull a 946 habitants/hab. residencial, molt per sobre dels 590 habitants/hab. residencial que representa la mitjana de Barcelona).

Segons dades del padró de 2019, el Raval té una **població de 48.297 habitants**, dels quals un 54 % són homes (26.093) i un 46 % són dones (22.204), i representa el 45,6% de la població de districte de Ciutat Vella, amb 105.820 habitants, i el 2,9% del total de la ciutat.

L'estructura per edats ens mostra un **percentatge important de població de 25 a 64 anys** (65,5%), bastant superior a la mitjana de la ciutat (57,1 %). A més, es pot observar que és també significativa la franja adulta jove (entre 25 i 39 anys) en edat d'emancipació, que representa el 33,1 %, respecte del 22,5 % del conjunt de la ciutat. La població infantil (0-14 anys) representa el 12,5% del total poblacional.

La proporció de persones grans al Raval és menor que la del conjunt de Barcelona ciutat, el percentatge de persones de 65 anys o més al Raval representa l'11,4%, deu punts per sota al 21,3% del de ciutat, fet que es correspon amb uns **índexs d'envelliment i sobreenvelliment** menors que al correspon al conjunt de Barcelona (envelliment: 93% al Raval-130% a Barcelona i sobreenvelliment: 2,17 Raval-4,15 Ciutat). En quan a la proporció de **població de 65 anys o més que viu sola** al Raval representa el 28,8%.

L'atur registrat al gener del 2020 en % d'aturats és superior al Raval que a Barcelona. 8,4% al Raval i 6,5% a Barcelona. El % d'aturats és més alt degut al major atur masculí. El 32,1% dels aturats són de llarga durada.

La renda mitjana, tant per persona com per llar, és inferior al Raval que a Barcelona. Per persona, són 6.565€ menys. Per llar, són 13.497€ menys.

Un 60,3% de les persones que viuen al barri són nascudes a l'estranger (a diferència del 26'3% a nivell de tota la ciutat de Barcelona)

L'**esperança de vida al Raval** és inferior que a Barcelona, concretament 3 anys menys. 1,4 anys menys en el cas de les dones, i 3,8 anys en el cas dels homes. I la **taxa de mortalitat prematura** és superior a la del districte de Ciutat Vella i a la de la ciutat (En els homes la taxa és de 455,0 per cada 10.000 habitants, i en les dones és de 239,4 per cada 10.000 habitants). Aquests dos indicadors tenen relació amb Estils de vida, salut física, alimentació i activitat física.

Les infeccions de transmissió sexual (ITS) es presenten amb una incidència molt superior al Raval que a la mitjana de la ciutat. La sífilis triplica la mitjana de la ciutat, la gonorrea multiplica per 3,5 la mitjana de la ciutat, el VIH multiplica per 2,5 la mitjana de la ciutat. 4 1,4 de cada 10 adolescents a Barcelona no fan servir mètodes anticonceptius o no són efectius. Les noies fan servir menys els mètodes anticonceptius que els nois. 1 de cada 5 noies de barri desafavorit no fan servir mètodes o no són efectius. L'embaràs entre adolescents al Raval duplica la mitjana de la ciutat.

Una altra problemàtica que és més gran al Raval que a la resta de la ciutat és la derivada del consum problemàtic de drogues, tant legals com il·legals, amb repercussions personals, familiars i comunitàries.

https://ajuntament.barcelona.cat/estadistica/catala/Estadistiques_per_territori/Barris/Fitxes/a2018/barri1.pdf

Indicadors a nivell del Districte de Ciutat Vella.

El districte de Ciutat Vella presenta el percentatge més alt de risc de mala salut mental, tant en homes com en dones. Pels homes el percentatge es situa vora el 30%, el districte més proper en percentatge és Nou Barris que no arriba al 20%. Per les dones el percentatge es situa vora el 35%, el districte més proper és Sants-Montjuïc que no arriba al 25%.² Pel que fa al consum de psicofàrmacs, en el cas dels homes, el percentatge que havia consumit psicofàrmacs els darrers dos dies (al 2016) era del 27,1%, superior al percentatge de la ciutat de Barcelona que se situa al voltant del 25%

El Districte de Ciutat Vella té una taxa d'atenció per violència masclista un 60% superior a la mitjana de la ciutat. El Raval presenta una taxa d'atenció general superior a la mitjana de Barcelona.

L'alta densitat de recursos i serveis que tenen la seva seu, o el seu camp de treball al Raval, genera un gran marc d'oportunitats de projectes i iniciatives que reverteixin en la salut del veïnat del barri. Alhora però, requereix també d'un esforç extra per a coordinar les accions al territori, per a evitar duplicitats i per a afavorir les sinergies entre tots aquests recursos i serveis. Més enllà de la coordinació, el marc de treball d'un procés de salut comunitària permet el treball conjunt, una mirada i un abordatge de la salut més ampli que el de cada entitat o servei realitza amb els seus encàrrecs.

El procés de salut comunitària al Raval

L'any 2010 al Raval s'inicia el projecte d'intervenció Comunitària Integral (ICI), programa finançat per La Caixa i desplegat durant 10 anys de la mà de la Fundació Tot Raval, junt amb el Districte de Ciutat Vella, Foment de Ciutat (FdC) mitjançant, la llei de Barris del Raval Sud i posteriorment el Pla de Barris del Raval Sud i Gòtic Sud, de la mà de "Barcelona Salut als Barris" de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), i amb la col·laboració del Consorci Sanitari de Barcelona.

L'objectiu del projecte ha estat promoure la convivència intercultural a partir de l'acció comunitària i de la implicació i participació dels diferents actors que es troben al territori (administradors públics i privats, recursos tècnics i ciutadania), posant el focus en la salut.

El projecte es va centrar en establir relacions amb i entre els diferents actors del territori, construir conjuntament un coneixement compartit sobre el barri (mitjançant l'elaboració d'una

Monografia Comunitària que es comparteix en una Trobada Comunitària) i, a partir d'un diagnòstic compartit, es van definir les línies estratègiques de la Programació Comunitària en salut: Salut Mental i Addiccions, Salut Afectiva-Sexual i Reproductiva i Envel·liment Saludable.

D'acord a aquests objectius prioritzats es va dissenyar una estructura organitzativa que permet la consecució de les accions que donen resposta a aquests objectius. Així doncs es van articular els següents espais de treball, seguiment i relació:

- *Comissió plenària del procés*: espai de treball, reflexió, anàlisi i coordinació entre més de 40 agents, entitats, serveis del territori
- Subcomissions de treball: Subcomissió de Salut Mental i Addiccions, Subcomissió Salut Afectiva-Sexual i Reproductiva i Subcomissió d'Envel·liment Saludable. Espais de treball, reflexió i execució de projectes que donen resposta als objectius prioritzats en cada subcomissió.
- Nucli de Salut Comunitària: espai de seguiment tècnic del procés de salut comunitària
- Grup de seguiment: espai de seguiment gerencial i polític del procés de salut comunitària
- Trobades comunitàries: espai de relació entre ciutadania, persones participants del projectes generats des del procés de salut comunitària i professionals d'entitats i serveis de l'administració.

A partir de l'avaluació comunitària del 2016 es va evidenciar la necessitat de fer un èmfasis especial en la promoció de la participació de la ciutadania de diversos contextos culturals en el procés de salut, per això es va incloure com a objectiu específic, es va desplegar una línia de treball específica i es va incorporar dins l'equip tècnic la figura de mediador/a intercultural, persona professional d'origen cultural d'una de les comunitats majoritàries del barri. Es va realitzar una actualització del diagnòstic mitjançant col·loquis amb veïnat de diversos contextos culturals del Raval. Fruit d'aquest procés, es va potenciar la perspectiva intercultural dels projectes ja existents i es van dissenyar de nous.

Marc Teòric

El present programa parteix d'un enfocament integral de la salut, que conceptualitza la salut, com un procés complex, determinat per la interrelació de diversos factors biològics, psicològics, medi ambientals, socials i polítics i com a procés en evolució al llarg de la vida.

Ja la definició de salut de la OMS de 1948, instaurava el caràcter bio-psico-social de la salut: *"Salut és un estat de complet benestar físic, psíquic (mental) i social, i no solament l'absència d'afeccions o malalties"*, i entenen la salut més enllà de l'absència de malaltia, salut com a concepte lligat al benestar i la qualitat de vida.

Al 1986, l'OMS ampliava aquesta definició afegint el text *"La salut és un estat de complet benestar físic, psíquic (mental) i social i.. la capacitat de les persones per a fer front a desafiaments i canvis"*, és a dir, s'incorporava l'aspecte funcional a més del físic, mental i social.

L'enfocament integral ens mostra la interacció i interrelació de factors com el gènere, el context cultural de procedència, la classe social, les capacitats i d'altres, en les experiències de salut de les persones.

I la perspectiva de drets, el dret a la salut *"el gaudi del màxim grau de salut que es pugui aconseguir és un dels drets fonamentals de tot ésser humà"* (extracte del text de Constitució de la OMS), ens obliga fer presents aquests condicionants socials per a aconseguir aquest grau màxim de salut i a la interrelació doncs, amb altres drets humans com el dret a

l'alimentació, l'habitatge, el treball, la educació, la no discriminació, l'accés a la informació i a la participació.

Des d'aquest enfoc, és precís analitzar els contextos socials, incorporar els eixos de desigualtat i discriminació (gènere, edat, classe social i cicle vital, diversitat cultural, religiosa, funcional, classe social entre d'altres) i les seves interseccionalitats, per a comprendre els processos de salut de les persones i dissenyar com promoure processos d'autonomia amb la pròpia salut de les persones, i la salut de la comunitat.

CLÀUSULA 2 - OBJECTE I OBJECTIUS DEL CONTRACTE

L'objecte general del present plec es garantir la continuïtat del pla de salut comunitària al Raval.

Aquest pla està format pels següents projectes i accions:

- ✓ **Escola de Salut de la Gent Gran:** Espai de relació, participació i promoció de la salut per a persones majors de 60 anys. L'escola afavoreix les xarxes socials i comunitàries, la reducció de la solitud, i facilita el desenvolupament de les capacitats de la gent gran per a la promoció de la seva salut, autonomia i l'autocura. L'Escola de Salut es realitza una vegada a la setmana de gener a juny, on professionals del barri parlen de temes escollits per la gent gran. S'implementa a partir d'un col·laboratge entre les entitats del grup motor. Els mesos que no hi ha Escola de Salut, es fa un taller d'activitat física i benestar emocional durant els mesos de novembre i desembre.
 - Impulsa: Programa de Salut Comunitària
 - Finança: Programa de Salut Comunitària (despeses relacionades amb les sortides-transport, entrades..., berenars i altres)
 - Gestiona: Agència de Salut Pública Barcelona (ASPB) + casal gent gran
 - Funcions programa: coordinació i seguiment i contacte amb les participants

- ✓ **Caminades "Movem el Raval":** Realització de caminades setmanals que tenen com a objectiu fomentar la millora de la salut física i relacional de la població del barri des d'un abordatge comunitari. L'activitat està dinamitzada pel CEM Can Ricart amb el suport i la gestió del grup motor.
 - Impulsa: Programa de Salut Comunitària
 - Finança: Institut Barcelona Esports (IBE)
 - Gestiona: CEM Can Ricard
 - Funcions programa: coordinació i seguiment

- ✓ **Passejades "Mou-te. 6 potes millor que 2":** Passejades setmanals pel barri amb gossos de teràpia assistida i un grup de persones diverses del barri dinamitzada per CENIAC amb el suport i la gestió del grup motor.
 - Impulsa: ASPB
 - Finança: ASPB
 - Gestiona: Associació CENIAC
 - Funcions Programa de Salut Comunitària: coordinació i seguiment

- ✓ **Hort comunitari:** Iniciativa d'oci inclusiu que es duu a terme en el Casal Municipal de Gent Gran Josep Trueta, per a promoure la salut de persones diverses funcional i interculturalment, i les relacions intergeneracionals al barri del Raval, fomentant els hàbits i l'alimentació saludable, les relacions i l'enfortiment de les xarxes socials i comunitàries.

- Impulsa: Programa de Salut Comunitària
 - Finança: Programa de Salut Comunitària (material, assessor/tallerista segons sessió)
 - Gestiona Programa de Salut Comunitària
 - Funcions programa: coordinació i seguiment. Relació amb les diverses entitats que formen part de l'hort
- ✓ **Parlem de Salut. Espai de diàleg intercultural:** L'activitat consisteix en la realització de xerrades de salut (concepte ampli) dirigides a dones d'origen migrant i definides per elles mateixes. És duen a terme per part de les professionals sanitàries del CAP de Drassanes principalment i professionals d'altres recursos. La periodicitat i durada es defineix conjuntament .
- Impulsa: Programa de Salut Comunitària
 - Finança: Programa de Salut Comunitària (materials i alguna ponent especialitzada)
 - Gestiona: Programa de Salut Comunitària
 - Funcions Programa de Salut Comunitària: coordinació i seguiment. Relació amb les participants
- ✓ **Sortides contra l'aïllament:** Sortides grupals de persones aïllades o que han perdut la seva xarxa social, a esdeveniments de barri, equipaments culturals o altres recursos del barri que posen les seves instal·lacions a l'abast de la gent com hotels, etc..
- Impulsa: Programa de Salut Comunitària
 - Finança: Programa de Salut Comunitària (entrades museus, espectacles, transport ..)
 - Gestiona: Programa de Salut Comunitària
 - Funcions programa coordinació i seguiment. Relació amb les participants i connexions amb diversos espais del barri.
- ✓ **Iniciatives intergeneracionals:** Espais de relació i intercanvi intergeneracional i coneixement mutu. Potencien accions amb diversos col·lectius, ja sigui en el marc de l'Escola de Salut de Gent Gran, o en iniciatives, amb escoles i altres col·lectius, com l'Hort Comunitari Diada de Sant Jordi, APS, etc.
- Impulsa: Programa de Salut Comunitària
 - Finança: Programa de Salut Comunitària (material)
 - Gestiona Programa de Salut Comunitària
 - Funcions programa: coordinació i seguiment. Relació amb les participants , entitats i centres educatius.
- ✓ **Cuina la teva salut:** Sèrie de propostes i accions per a promoure una alimentació saludable i sostenible, a partir de diferents espais i oportunitats del territori. D'altra banda, consisteix en la realització de xerrades de nutrició adaptades a les diverses cultures dels i de les participants, així com en la organització de tallers teòrics i pràctics de cuina a partir de les diferents necessitats o interessos de la població diana, i per respondre al augment del sobrepès i a l'obesitat entre la població general i infància i joves concretament.
- Impulsa: Programa de Salut Comunitària
 - Finança: Programa de Salut Comunitària (tallerista, dietista mediadora, compra aliments...)
 - Gestiona: Programa de Salut Comunitària
 - Funcions programa: Coordinació i seguiment. Relació amb les participants i entitats

- ✓ **Referents Comunitàries de Salut:** Projecte per potenciar els vincles amb la ciutadania culturalment diversa a partir de diverses iniciatives (individuals o grupals) que promoguin la salut i l'accés als actius de salut del barri. Les referents son persones voluntàries (inicialment dones), que fan de pont entre les necessitats i/o oportunitats identificades en el seu entorn i els recursos del barri, de forma que es pugui establir una comunicació bidireccional que permeti identificar barreres d'accés.
 - Impulsa: Tot Raval
 - Finança: Tot Raval
 - Gestiona Tot Raval
 - Funcions programa: coordinació i seguiment.

- ✓ **Mou-te per la teva salut! Fem comunitat!:** Projecte d'activitat física que afavoreix les relacions socials i comunitàries per a dones i per infants de 4-5 anys, i 7-6 anys. La iniciativa de dones va sortir com a demanda de la Taula Raval Dona i la d'infants com a demanda de la Unitat Pediàtrica de Drassanes davant l'augment d'obesitat en la infància. Actualment, hi ha 2 grups de dones (2 dies a la setmana cada grup) i 2 grups d'infants (2 dies a la setmana cada grup). El grup d'infants de 6-7 anys està orientat a aquells que tinguin obesitat o sobrepès, i/o que hagin quedat fora del circuit de beques esportives. I el grup d'infants de 4 - 5 anys en situació de vulnerabilitat social i preferentment no escolaritzats i per a fer difusió de les beques d'extraescolars de cara al proper any.
 - Impulsa: Programa de Salut Comunitària
 - Finança: Programa de Salut Comunitària (material i talleristes activitat)
 - Gestiona: Associació Esportiva Ciutat Vella
 - Funcions Programa: coordinació i seguiment

- ✓ **Educació canina.** sessions grupals setmanals amb gossos de teràpia assistida, adreçades a millorar les habilitats emocionals i socials del jovent participant de l'Institut Miquel Tarradell, a través de l'aprenentatge de tècniques d'educació canina.
 - Impulsa: Programa de Salut Comunitària
 - Finança: Programa (personal especialitzat)
 - Gestiona: Programa de Salut Comunitària
 - Funcions programa coordinació i seguiment

- ✓ **Espai de cures:** Des de la comissió de salut comunitària, s'ha començat un procés de col·laboració amb la Fundació Galatea per oferir espais d'acompanyament als i les professionals de les entitats que hi participen i que fan atenció directa a la ciutadania
 - Impulsa: Programa de Salut Comunitària
 - Finança: Fundació Galatea
 - Gestiona: Fundació Galatea
 - Funcions programa: Coordinació i seguiment

- ✓ **Cos i dolor:** Grup terapèutic per alleugerir el dolor físic i emocional destinat a dones migrades. A través de tècniques basades en la Psicologia Humanista (treball de consciència i expressió emocional de l'estat actual de la dona i de les diferents problemàtiques presents), la Bioenergètica i la Psicodansa (tècniques psico-corporals de respiració, desbloqueig i re-equilibri energètic que, a més d'incidir directament en la seva sanació, ensenyen a les pacients com gestionar la pròpia angoixa, l'insomni, l'ansietat, el dolor, etc.
 - Impulsa: Programa de Salut Comunitària
 - Finança: Programa (personal especialitzat)
 - Gestiona: Associació Retorna
 - Funcions Programa: coordinació i seguiment

Tots aquests projectes són els que estan actius en el moment de la redacció d'aquest plec, i en cadascun d'ells el personal adscrit a aquest contracte té funcions que van des de la coordinació i seguiment en tots els casos, fins a la pròpia implicació en el dia a dia en alguns dels projectes descrits.

Durant la vigència del contracte podran sorgir noves necessitats o oportunitats que el servei de salut comunitària ha de poder donar resposta creant projectes nous. En cas que s'obrin noves línies de treball, caldrà adequar la intensitat d'altres projectes per tal de poder assumir les noves propostes amb els mateixos recursos de personal i de partida alçada descrits en aquest plec.

Els objectius específics del contracte són:

- Gestionar i promoure el programa de Salut Comunitària abordant les diferents necessitats i prioritats en salut al barri del Raval, promovent els esforços de la comunitat per tenir més control sobre els factors que afecten la seva salut, i en conseqüència, per millorar-la. tenint sempre present—una mirada intercultural, de gènere i diversitat funcional.
- Vetllar per a què l'estructura organitzativa del procés i els projectes generats permetin l'assoliment dels objectius dels eixos prioritzats
- Vetllar per a què la metodologia comunitària mantingui i promogui espais de relació comunitària entre tots els agents al barri, es generin sinergies i aliances que impulsi projectes que aborden els eixos prioritzats i es possibiliti l'emergència de noves línies de treball que responguin a noves necessitats que es detectin
- Generar un relat de "barri cuidador" que visibilitzi els projectes i accions que es desenvolupen des del propi Programa, per a contribuir a la creació i emergència de relats ja existents, on el focus es centra en la promoció de la salut i el benestar de les persones, i en la seva capacitat d'agència en la seva pròpia vida, de forma individual i col·lectiva.
- Vetllar per a què les decisions que sorgeixen del procés de priorització de necessitats, i de valoració del procés de salut comunitària del Raval, tant pel què fa a les necessitats prioritzades com en les millores o reformulacions, es puguin contemplar i desplegar en actuacions dins de la programació en el marc de la pròpia metodologia de treball del procés comunitari.
- Vetllar per la qualitat així com pels seguiments i avaluacions dels processos i les actuacions que formin part del pla.
- Fer seguiment i generar espais de coordinació entre projectes del territori d'altres entitats, serveis, administracions, en desplegament al territori, amb el Programa de Salut Comunitària, aquells que ja estan en desplegament com aquells que sorgeixen i tinguin relació amb la salut.

CLÀUSULA 3 – Desenvolupament del servei, metodologia i governança

Aquest pla es desenvoluparà a partir d'aquests eixos de treball.

1. Eix de treball – Reducció de les situacions d'aïllament i soledat.

Dissenyar i desplegar els projectes i recursos necessaris per reduir les situacions d'aïllament social i soledat en el col·lectiu de gent gran del barri, així com altres col·lectius en situacions de vulnerabilitat.

2. Eix de Treball – Promoció dels estils de vida saludables

Dissenyar i desplegar projectes i recursos que promoguin estils de vida saludable en el veïnat del Raval, especialment aquell més vulnerable. Facilitar que el veïnat tingui a l'abast de manera senzilla i inclusiva opcions per potenciar la vida saludable des d'un punt de vista del benestar físic, alimentari, emocional mitjançant l'activitat física, esportiva, la generació d'hàbits alimentaris saludables, de xarxes de relació i suport entre d'altres àmbits.

3. Eix de treball – Promoció de la salut mental

Dissenyar i desplegar projectes que abordin la prevenció dels malestans psicològics i millorin la capacitat de detecció i acompanyament de les problemàtiques en salut mental.

En el marc de la salut mental, s'incorporen diverses problemàtiques, relacionades amb la salut mental com és el consum de substàncies tòxiques, o les situacions de violència masclista.

4. Eix de treball - Accessibilitat als serveis i recursos amb mirada interseccional

Dissenyar i desplegar projectes que incrementin l'accessibilitat als serveis i recursos públics i privats (*Actius en salut*) per garantir que la ciutadania en pugui fer ús, incorporant una mirada interseccional que vetlla per la diversitats del Raval (cultural, funcional, de gènere, de cicle de vida, ...).

Hi ha dos eixos més que s'incorporen i actuen de forma transversal a tots els projectes i accions que es generin des del programa Salut Comunitària al Raval:

5. Eix de treball - Diversitats i interseccionalitat

Incorporar transversalment a totes les accions que generi el programa de salut comunitària, les diversitats de les persones del barri del Raval, així com les seves interseccionalitats i es treballi per a revertir els eixos de discriminació i desigualtat, especialment els que fan referència a: gènere, edat i cicle vital, diversitat cultural, religiosa, funcional.

Tenint present la diversitat de contextos culturals que es dona al Raval s'haurà de posar especial èmfasis en promoure la participació de la ciutadania diversa en el procés i en les accions de l'àmbit de la salut comunitària (individual i col·lectiva), tant en la detecció de les pròpies necessitats, així com en l'articulació de les respostes a aquestes necessitats.

De la mateixa manera, caldrà incorporar la prespectiva feminista, que situa la socialització de gènere, com a eix vertebrador de l'experiència de l'ésser humà, tant en la experiència íntima i personal, com col·lectiva, i en la conformació de les societats. I caldrà treballar contemplant aquest eix generador de desigualtats, que desencadena situacions de violència masclista en els seus diversos àmbits, un d'ells el de la salut sexual afectiva i reproductiva.

També serà necessari contemplar la perspectiva de diversitat funcional, per a garantir el dret de totes les persones, amb les seves capacitats i funcionalitats, a gaudir d'un bon estat de salut així com d'acompanyar-les en els seus propis processos d'apoderament de la seva salut.

6. Eix de treball – Comunicació inclusiva

Desenvolupar un pla de comunicació transversal a totes les accions i línies de treball del procés de Salut Comunitària que compti amb la comunicació tant com a eina finalista de transmissió de resultats així com a eina de treball amb les pròpies persones usuàries i

professionals vinculades al procés. Aquest pla de comunicació ha de ser per tant inclusiu respectant totes les diversitats presents al barri, molt especialment la lingüística i cultural.

Tal i com es menciona en l'eix anterior caldrà tenir present sistemes de producció de comunicació que contemplin les diversitats de les persones, facilitant elements de comunicació de lectura fàcil, adaptats a les diversitats auditiva i visual, i fent èmfasis en la producció de materials que contemplin els bagatges culturals del veïnat del Raval, més enllà de les llengües emprades.

Metodologia Comunitària

El programa haurà d'incorporar i desenvolupar una **metodologia comunitària en salut** que garanteixi i vetlli per:

- Fer participants dels processos de salut a la diversitat de persones de la comunitat, amb mirada intersectorial i no parcialitzada, on la mirada sanitària té en compte les aportacions de diferents àmbits professionals -social, educació, cultura, laboral, etc- a les problemàtiques en salut i a les accions dissenyades conjuntament com a resposta i proposta de la pròpia comunitat.
- Posar èmfasis en la capacitat de les persones per a ser agents de canvi i transformació de les seves vides i de la seva salut, persones protagonistes en la detecció de les seves necessitats, i l'exercici de les seves pròpies estratègies de cura
- Posar èmfasis en la capacitat dels grups, les xarxes de relació i la comunitat en definitiva, per a generar processos d'apoderament col·lectiu en relació a la seva salut i les seves vides.

Caldrà que aquesta metodologia incorpori transversalment la perspectiva del dret a la salut com un dret essencial de l'ésser humà, en relació a factors socials i polítics condicionants per a l'exercici d'aquest, i caldrà doncs, com ja hem mencionat, incorporar també transversalment la mirada de diversitats i interseccionalitat.

Per a desenvolupar la metodologia comunitària caldrà també que les referents del Programa participin dels diferents espais comunitaris i de participació tant del propi barri, com del Districte i de la Ciutat, per a potenciar les sinergies i col·laboracions amb altres processos, programes, projectes i recursos presents a la ciutat.

En relació a la metodologia es vol apostar per a promoure major autonomia de les diferents agents del territori i de les que participen del programa de salut comunitària, generant grups de treball per a projectes amb major independència i agilitat, i apostant per una Comissió Plenària amb major poder de decisió i reflexió, com a espai on centralitzar totes les propostes i projectes que es vagin desplegant.

Governança

El Programa treballarà amb metodologia comunitària, el què implica que les decisions i validacions en relació al desplegament del Programa es prendran en els següents espais de treball i relació:

- *Nucli de salut comunitària*: espai de seguiment tècnic en el què participa professionals de Serveis Socials, Centre d'Atenció Primària, Districte de Ciutat Vella, l'ASPB, Pla de Barris i l'entitat adjudicatària, i que es reuneixen amb una freqüència quinzenal, o en funció de les necessitats. És l'espai que valida la posada en marxa de projectes i intervencions del programa.

- *Grup de seguiment institucional* : espai de seguiment gerencial i polític del procés de salut comunitària, que es reuneix cada 6 mesos o en funció de les necessitats
- *Comissió plenària de salut*: espai de treball, reflexió, anàlisi i coordinació entre més de 40 agents, entitats, serveis del territori, que es reuneix amb una freqüència bimensual o en funció de les necessitats

CLÀUSULA 4 - DESTINATARIS DEL PROGRAMA

Els destinataris finals del programa són els veïns i veïnes del barri del Raval.

També entenem com a destinataris els agents del territori, partint de l'enfoc comunitari que té el programa, serà clau per a que aquests, en cadascun dels seus àmbits d'actuació, puguin esdevenir agents facilitadores del canvi, acompanyant i promovent processos d'autoapoderament de la pròpia salut del veïnat del barri.

CLÀUSULA 5- RECURSOS HUMANS I FUNCIONS DEL PERSONAL

L'equip mínim que haurà d'assignar-se a aquest contracte és el següent:

- ✓ **1 coordinador/a de projecte:** Titulació universitària o de formació professional de grau superior d'Educació, Treball Social, Psicologia, o altre personal qualificat de l'àmbit social, la categoria professional del qual serà prèviament validada. Es demana que aquesta persona acreditada hagi treballat 5 anys com a mínim en projectes similars. Experiència i coneixement de les diverses cultures presents de forma majoritària en el barri del Raval. També es valora convenient que disposi de formació en salut comunitària (ex.: salut pública, acció comunitària, o similars).

La seva jornada laboral està especificada en el Quadre de preus 0.

Les funcions assignades a aquesta persona seran les següents :

- Coordinar la Comissió de salut i els diferents espais de treball que s'impulsin dins del programa salut comunitària del Raval.
- Impulsar la definició d'estratègies amb els diferents actors del territori (administracions públiques, recursos tècnics, teixit associatiu i ciutadania) per a la promoció de la salut comunitària.
- Promoure la participació de la ciutadania en l'àmbit de salut, identificació d'agents clau.
- Dissenyar l'estratègia per a promoure la participació de les comunitats i veïnat de diversos contextos culturals.
- Seguiment del disseny i implementació dels projectes comunitaris conjuntament amb els actors del territori a partir de necessitats en salut identificades.
- Promoció del treball en xarxa, la coordinació i l'articulació amb els recursos del territori.
- Participar dels espais comunitaris i de coordinació a nivell de barri, Districte i Ciutat que tinguin una incidència en l'àmbit de salut
- Aprofitar el coneixement generat per d'altres experiències d'intervencions comunitàries en salut per enriquir el programa de salut comunitària del Raval
- Vincular i consolidar la relació amb els serveis, les entitats i agents de salut del territori, i promoure la seva participació en el programa de salut comunitària.
- Vetllar per a la dinamització participativa generadora de processos de responsabilització de les agents que participen, en els espais de relació i treball dels projectes i accions que es despleguen.

- Vincular el programa de salut comunitària a altres processos siguin de salut o d'altres àmbits que es donen el Raval, al Districte de Ciutat Vella i de la Ciutat, per a generar sinergies, coordinació i aprofitament de recursos.
 - Vetllar per alinear la programació comunitària de salut al Raval amb les línies de treball de les diferents àrees i administracions implicades.
 - Elevar als organismes i instàncies pertinents aquelles necessitats detectades que el programa no té la capacitat d'abordar
 - Ser la persona de referència per a ASPB, FdC i el Districte de Ciutat Vella.
 - Establiment i elaboració del quadre d'indicadors del programa
 - Vetllar per la recollida d'indicadors per part del tècnic/a.
 - Elaboració dels informes periòdics de seguiment, de la memòria final del projecte i de l'avaluació contínua.
 - Dissenyar les eines d'avaluació de les intervencions
- ✓ **1 tècnic/a de suport:** Titulació universitària o de formació professional de grau superior en els àmbits d'Educació Social, Treball Social, Psicologia, Mediació intercultural o altra personal qualificat, la categoria professional de la qual serà prèviament validada. Caldrà acreditar una experiència mínima de 3 anys en projectes similars. Es valorarà el coneixement de les següents llengües de parla del Raval: àrab, urdú, tagalog, bengalí. Experiència i Coneixement de les diverses cultures presents de forma majoritària en el barri del Raval.

La jornada laboral consta al Quadre de Preus 0. Les funcions assignades a aquesta persona seran les següents:

- Aterrar les estratègies definides amb els diferents actors del territori (administracions públiques, recursos tècnics, teixit associatiu i ciutadania) per a la promoció de la salut comunitària.
- Dinamitzar els grups de treball per a la implementació dels projectes comunitaris conjuntament amb els actors del territori a partir de necessitats en salut identificades.
- Donar suport a la dinamització dels diferents espais de participació del projecte, tot promovent una metodologia participativa, generadora de processos de responsabilització de les agents que participen, en els espais de relació i treball dels projectes i accions que es despleguen.
- Promoure la participació de la ciutadania en l'àmbit de salut, identificant agents claus
- Facilitar la relació entre les diverses comunitats del Raval i els recursos de salut del barri.
- Promoure el treball en xarxa, la coordinació i l'articulació amb els recursos del territori.
- Participar dels espais comunitaris i de coordinació a nivell de barri que tinguin una incidència en l'àmbit de salut.
Implementar les eines de seguiment i d'avaluació de les intervencions.
- Suport en la redacció de memòries i informes.

CLAUSULA 6 – PARTIDA ALÇADA PER A DESENVOLUPAMENT DE PETITS PROJECTES DE SALUT COMUNITÀRIA, PLA DE COMUNICACIÓ I PARTIDA MÀXIMA PER MEDIACIÓ.

1. Material i activitats (projectes)

Aquesta partida alçada ha de donar resposta a les necessitats que genera posar en desplegament el projectes de salut comunitària que formen part d'aquest servei.

Es preveu una partida alçada de **22.000 euros**. En aquesta partida s'inclouen talleristes, tècnics especialitzats, conferenciants, transport, material, activitats, entre altres .

Caldrà tenir present que:

- ✓ En la mesura que sigui possible, l'empresa adjudicatària demanarà 3 pressupostos i valorà en relació a la proposta econòmica i tècnica aquella més adient. En cas que no correspongui caldrà que ho justifiqui a Foment expressant els motius .
- ✓ Aquesta partida alçada forma part del present contracte donat que, de no ser així, i degut als elevats volums de contractació de petites despeses, significaria una càrrega administrativa molt gran de seguir i gestionar per part de Foment ,sent molt més àgil incloure'l en aquesta partida alçada i garantint la seva fiscalització per part de Pla de Barris
- ✓ Aquestes despeses hauran d'estar justificades, prèvia petició de l'adjudicatari i prèvia autorització expressa per part de Foment de Ciutat, SA.

2. Potenciació de vincles interculturals - Servei de mediació

S'estableix una partida destinada a la contractació de mediador, l'import hora de la qual caldrà que sigui ofertada per la licitadora, amb un màxim de 200 hores pels primers 11 mesos i un import total màxim de 12.000,00.- euros per a que en funció de les necessitats de l'estratègia de participació de la ciutadania de diversos contextos culturals, pugui activar el/les referents més adequades a cada projecte, acció i/o moment del programa.

Més enllà de les funcions de traducció i interpretació es requerirà de persones amb experiència i/o formacions en els camps de mediació intercultural, mediació comunitària, salut pública i/o treball social sanitari, que teixirà un vincle amb la comunitat i teixirà xarxes / ponts entre diferents col·lectius i els actius del barri (recursos , veïns/as, xarxes socials), promovent la participació de la comunitat o col·lectiu i dels seus membres, en la cura de la seva salut i en el programa de salut comunitària, tant en la identificació de necessitats, com en la definició d'estratègies i accions.

El cost d'aquest servei de mediació correrà a càrrec de l'entitat adjudicatària mitjançant la partida prevista a ofertar al Quadre de Preus mitjançant preu/hora.

3. Actuacions de comunicació

En aquesta partida alçada s'inclouran les diferents actuacions que tinguin en primer lloc, l'objectiu d'arribar al màxim de població i a la major diversitat possible (cartells, premsa del barris...) i en segon lloc, recollir la tasca que s'estan duent a terme per tal de difondre les diverses accions (vídeos, receptaris....)

El llenguatge i els mitjans hauran de ser propers als veïns i les veïnes i a la població diana a la que volem arribar i ha de tenir en compte la diversitat cultural present al territori, i respectant la necessària comunicació inclusiva fixada com a criteri d'execució del contracte al Plec Administratiu.

El cost del elements de difusió i comunicació (disseny, impressió de materials, distribució i altres despeses no especificades) correran a càrrec de l'entitat adjudicatària mitjançant la partida alçada prevista al pressupost per import màxim de 9.000,00.-€.

CLÀUSULA 7 - DURADA DEL CONTRACTE

Es preveu com a termini d'execució del projecte des del 10 de febrer de 2024 i fins a finalitzar el desembre de 2024. Es preveu una possible pròrroga de fins a 24 mesos addicionals que es comunicarà oportunament.

CLÀUSULA 8 - LLOC DE DESENVOLUPAMENT DEL PROJECTE

El projecte es durà a terme a espais comunitaris del barri del Raval.

L'espai de treball dels professionals contractats, així com el material necessari per al desenvolupament del projecte correrà a càrrec de l'empresa adjudicatària.

CLÀUSULA 9 - DIFUSIÓ I COMUNICACIÓ

L'entitat adjudicatària es compromet a realitzar tota la comunicació necessària pel bon desplegament de les accions del procés de salut. Aquella comunicació de caràcter generalista explicativa del propi procés de Salut Comunitària haurà de ser pactada amb Pla de Barris, amb qui l'entitat adjudicatària es compromet a col·laborar en la fase de difusió i amb qui s'haurà de consensuar prèviament qualsevol publicació.

A qualsevol element comunicatiu que faci l'entitat adjudicatària haurà de fer-s'hi constar el logotip corresponent al Pla de Barris de l'Ajuntament de Barcelona i/o altres logotips a consensuar.

La presència a les xarxes socials és indispensable per explicar millor l'impacte i la naturalesa de les accions derivades del Pla de Barris. Per aquest motiu, l'entitat col·laboradora es comprometrà a:

Referenciar els projectes vinculats al projecte l'etiqueta que es pacti prèviament.

El Pla de Barris es compromet a citar (etiquetar) l'entitat col·laboradora a les publicacions fetes a xarxes socials. Tanmateix, l'entitat col·laboradora destacarà també que el projecte en qüestió forma part del Pla de Barris i etiquetaran els perfils oficials del projecte, a través dels següents perfils de xarxes socials:

- Twitter: @pladebarrisbcn
- Instagram: pladebarrisbcn
- Facebook: Pla de Barris de Barcelona
- Hashtag: #Pladebarris

CLÀUSULA 10- SEGUIMENT I AVALUACIÓ

S'establiran reunions de seguiment periòdiques del projecte. Amb aquest objectiu es constituirà una Taula de Seguiment del projecte amb els següents membres:

- Districte de Ciutat Vella
- Referents que s'assignin del Pla de Barris de Foment de Ciutat, SA.
- Agència de Salut Pública de Barcelona
- Entitat adjudicatària

Aquesta taula de seguiment esdevindrà un espai per a desenvolupar les següents funcions principals:

- Impulsar i aprovar el programa per garantir que es desenvolupi segons la seva finalitat.
- Deliberar, analitzar, valorar la implantació del projecte, les incidències detectades, els aspectes de millora i dificultats que apareguin.

En aquestes reunions l'empresa adjudicatària haurà d'aportar tota la informació referent al programa i al seu desplegament.

Cada sis mesos l'empresa adjudicatària haurà de presentar un document-memòria de l'activitat duta a terme en aquest període, així com una memòria final al final del contracte.

Montse Redón Gómez
Cap de projecte del Raval del Pla de Barris de Barcelona